

אוניברסיטת תל אביב
בית הספר לעבודה סוציאלית על שם בוב שאפל

זקנים בסיכון- אתגרים טיפוליים, חוקיים ואתיים
Elders at Risk-Therapy, Legal and Ethical Challenges

לקראת תואר שני

סמסטר ב' תשפ"ג, 2023

מס' קורס 1110.4418.01

מועד הקורס : יום ב'
08.00-10.00

ד"ר שרה אלון

טלפון : 050-6556446

משרד : חדר 211

דואר אלקטרוני : alon.sara@gmail.com

שעת קבלה : יום ב' (בתיאום מראש)

שעת קבלה : יום ב' (בתיאום מראש)

מטרות הקורס :

בתום הסמסטר לסטודנטים יהיה :

1. ידע עיוני להבנת מצבי סיכון ופגיעות בזקנה, מאפייניהם, גורמיהם והשלכותיהם ברמת : הפרט, הארגון ונותני השירותים והחברה בכללותה.
2. ידע והכירות עם דרכי התמודדות בתחום.

נושאים ותכנים :

בקורס יוצגו מושגים המתייחסים לזקנים בסיכון : הגדרות ומאפיינים, סוגיות הקשורות לפגיעותם של זקנים, דרכי התערבות טיפוליות וחוקיות, תוך התייחסות לדילמות אתיות ומקצועיות המתעוררות בפרקטיקה. בין הנושאים שילמדו :

- גילנות והדרה חברתית והשלכותיהן על הזקנים
- זקנים בסיכון- הגדרות ומאפיינים
- אובדנים בזקנה – היבטים ביו-פסיכו-סוציאליים
- התעללות בזקנים והזנחתם
- עוני בזקנה
- ירידה קוגניטיבית ודמנציה
- בדידות בזקנה
- גישות להתערבות טיפולית וחוקית

שיטת ההוראה

השיעור יכלול הרצאות, דיונים ושימוש בסרטים.

חובת נוכחות

לפי הנחיות המזכירות : "הנוכחות בשיעורים הינה חובה. סטודנט/ית שיעדר/תיעדר מהקורס יותר מ-3 פעמים, תופסק השתתפותו/ה בקורס".

מטלות

- נוכחות חובה בכל השיעורים
- א. מטלות : מטלה ראשונה- ניתוח מאמר נבחר מרשימת הקריאה
- ב. מטלה שנייה - עבודה מסכמת

ציונים

הציון הסופי מורכב מ:
ניתוח מאמר במהלך הסמסטר – 40%
עבודה מסכמת בסוף הסמסטר – 60%

ספרי עיון:

- אלון, ש., שינדלר, מ., דורון, י., ויוז, פ. (2019). זקנים בסיכון, היבטים טיפוליים, חוקיים ואתיים. גוינט ישראל-אשל.
בריק, י. (2002). הפוליטיקה של הזיקנה. אשל והוצאת הקיבוץ המאוחד.
בריק, י., ולבנשטיין, א. (עורכים). (2010). הזקן והמשפחה - סוגיות מרכזיות ביחסים רב דוריים. גוינט ישראל-אשל.
ברנבאום, ר. (עורכת). (2010). אלצהיימר ודמנציות אחרות, הטיפול והתמודדות המטפלים עם תשושי נפש בקהילה. אשל ומלבי"ב.
דורון, י. (עורך). (2013). גילנות בחברה הישראלית. מכון ון ליר.
דורון, י. (2010). משפט, צדק וזקנה. אשל.
דורון, י. (2006). בבית ולא במוסד. על הזכות למות בבית. אשל.
הזקנים בישראל: שנתון סטטיסטי (2022). מאירס- גוינט- ברוקדייל.
הייניק, י. ודולצקי, צ. (עורכים). (2015). פסיכוגריאטריה – פרקים נבחרים. גוינט ישראל-אשל.
יקוביץ, א. (עורכת). (2016). סוגיות בניהול מוסדות לזקנים. גוינט ישראל אשל.
יקוביץ, א. (עורכת). (2011). טיפול בבית בזקנים המוגבלים בתפקודם- סוגיות, שירותים ותכניות. ירושלים, ישראל: אשל.
פרילוצקי, ד., וכחן, מ. (עורכות). (2015). גרונטולוגיה מעשית- מבט רב מקצועי לעבודה עם אנשים זקנים. גוינט ישראל-אשל.
קוה, ג. (עורכת). (2014). פסיכולוגיה של הזדקנות וזיקנה. האוניברסיטה הפתוחה.

נושאים ותכנים

1. 13.3.2023 - תפיסת הזקנה וההזדקנות

משמעות המושג "גיל" על היבטיו השונים, תהליכי הזדקנות נורמטיביים למול תהליכים פתולוגיים, הזדקנות מוצלחת ומיטבית.

מקורות

- הזקנים בישראל: שנתון סטטיסטי (2022). ירושלים: מאירס- גוינט- ברוקדייל.
קוה, ג. (2014). עקרונות יסוד בפסיכולוגיה של הזדקנות וזיקנה, בתוך ג. קוה (עורכת), פסיכולוגיה של הזדקנות וזיקנה (עמ' 63-11). האוניברסיטה הפתוחה.

Lyons, A., Alba, B., Heywood, W., Fileborn, B., Minichiello, V., Barrett, C., Hinchliff, S., Malta, S., & Dow, B. (2018). Experiences of ageism and the mental health of older adults. *Aging & Mental Health*, 22(11), 1456-1464.

2. 20.3.2023 גילנות והשלכותיה - סטריאוטיפים, עמדות ואפליה חברתית

מקורות

- אוקון, ש., ואיילון, ל. (2023). גילנות: חשיבות השימוש הלשוני להבנת התופעה. גרונטולוגיה וגריאטריה, 2(1-2), 159-176.

אלון, ש., גולנדר, ח., וכרמל, ש. (2013). גילנות והשלכותיה על הפרט המזדקן בזירה החברתית, הבריאותית והתעסוקתית, בתוך י. דורון (עורך), *גילנות בחברה הישראלית* (עמ' 67-93). מכון ון ליר והקיבוץ המאוחד.

בודנר, א. (2011). מקורות הגילנות בקרב זקנים וצעירים. *גרונטולוגיה, לחי' (2-3)*, 19-40.
ברטור, ל. (2020). גילנות, העברה והעברה נגדית בטיפול בזקנה. *גרונטולוגיה וגריאטריה, מז' (2)*, 106-89.
קורן, ח. (2013). גילנות מהי? הבניית המושג והגדרתו. בתוך י. דורון (עורך), *גילנות בחברה הישראלית* (עמ' 28-51). מכון ון ליר והקיבוץ המאוחד.

Uğurlu, Z., Kav, S., Karahan, A., Citak A. (2019). Correlates of ageism among health care professionals working with older adults. *Journal of Transcultural Nursing, 30(3)*, 303-312. Doi: 10.1177/1043659618810128

3.27.3.2023 אוכלוסיות בסיכון – הגדרות, מאפיינים, גורמים והשלכות מקורות

אלון, ש., שינדלר, מ., דורון, י. ויוז, פ. (2019). זקנים בסיכון, בתוך זקנים בסיכון- היבטים משפטיים, טיפוליים ואתיים (עמ' 79-98). גוינט ישראל-אשל.

קוה, ג. (2014). היבטים פיזיולוגיים של הזדקנות, בתוך ג. קוה (עורכת), *פסיכולוגיה של הזדקנות וזיקנה* (עמ' 65-110). הוצאת האוניברסיטה הפתוחה.

Abley, C., Bond, J., & Robinson, L. (2011). Improving inter-professional practice for vulnerable older people: gaining a better understanding of vulnerability. *Journal of Inter-professional Care, 25(5)*, 359-365. Doi:10.103109/13561820.2011.579195.

Amit, K. & Litwin, H. (2010). The Subjective Well-Being of Immigrants Aged 50 and Older in Israel. *Social Indicator Research, 98(1)*, 89-104. doi:10.1007/s11205-009-9519-5.

4.17.4.2023 זקנים בסיכון - אבחון והתערבות על פי המודל הביו - פסיכו - סוציאלי

אלון, ש., שינדלר, מ., דורון, י. ויוז, פ. (2019). זקנים בסיכון, בתוך זקנים בסיכון- היבטים משפטיים, טיפוליים ואתיים (עמ' 79-98). גוינט ישראל-אשל.

Bisman, C. (2001). Teaching social work's Bio-Psycho-Social Assessment. *Journal of Teaching in Social Work, 21(3-4)*, 75-89. DOI: 10.1300/J067v21n03 07

Muszalik, M., Dijkstra, A., Kedziora-Kornatowska, K., & Zielinska-Wieczkowska, H. (2012). Health and nursing problems of elderly patients related to bio-psycho-social need deficiencies and functional assessment. *Archives of Gerontology and Geriatrics, 55*, 190-194.

5.24.4.2023 שבריריות בזקנה

אלון, ש. ע.י., וכספי, ד. (2017). פעילות גופנית ואיכות חיים בקרב זקנים שבריריים המתגוררים בדוור מוגן בישראל. *גרונטולוגיה וגריאטריה, מד' (2)*, 23-45.

בנטור, נ., שטרנברג ושולדינר, ג.י. (2015). *שבריריות בקרב זקנים, דוח מחקר* (2015). מאיירס-גוינט-ברוקדייל ומכבי שירותי בריאות.

קוה, ג. (2014). היבטים פסיכולוגיים של הזדקנות. בתוך ג. קוה (עורכת). *פסיכולוגיה של הזדקנות וזיקנה* (עמ' 69-110). האוניברסיטה הפתוחה.

רוזין, א. (2003). היבטים פתו-פיזיולוגיים של הזדקנות האדם. בתוך א. רוזין (עורך). *הזדקנות וזיקנה בישראל* (עמ' 821-833). אשל.

6. 1.5.2023 ירידה קוגניטיבית ודמנציה מקורות

בן חיון, ר. (2015). היבטים רפואיים, אישיים וחברתיים בטיפול בזקנים עם ירידה קוגניטיבית ומחלת השיטיון. בתוך ד. פרילוצקי ומ. כהן (עורכות). *גרונטולוגיה מעשית- מבט רב מקצועי לעבודה עם אנשים זקנים* (עמ' 161-191). גוינט ישראל-אשל.

דוולצקי, צ. (2015). אלצהיימר- מגפה בקרב האוכלוסייה הזקנה. בתוך י. הייניק וצ. דוולצקי (עורכים), *פסיכוגריאטריה- פרקים נבחרים* (עמ' 226-242). גוינט ישראל אשל.

סינוף, ג. (2015). ירידה קוגניטיבית קלה. בתוך י. הייניק וצ. דוולצקי (עורכים), *פסיכוגריאטריה- פרקים נבחרים* (עמ' 211-225). גוינט ישראל אשל.

פינקל, ב., ושפט, ד. (2015). תסמינים התנהגותיים ונפשיים בדמנציה. בתוך י. הייניק וצ. דוולצקי (עורכים), *פסיכוגריאטריה- פרקים נבחרים* (עמ' 269-294). גוינט ישראל אשל.

סטסמן, י., כהן, א., המרמן-רוזנברג, ע., וגייקובס, ג' (2021). דמנציה בישראל: שכיחות ותוחלת חיים: המחקר הלונגיתודינלי של הזקנה בירושלים. *גרונטולוגיה וגריאטריה, מ"ח* (3), 31-47.

7. 8.5.2023 התערבויות עם אנשים עם דמנציה ובני משפחתם מקורות

אלון, ש. (2019). היה או לא היה? אבחון מוקדם של דמנציה ברפואה ראשונית. *גרונטולוגיה וגריאטריה, מו* (4), 17-44.

ברג-ורמן, א., לרון, מ., סלפטר, ט., רוניצקי, ש., וברודסקי, ג' (2015). תרומתן של קבוצות תמיכה לבני משפחה מטפלים. *גרונטולוגיה וגריאטריה, מב* (2), 71-55.

בנטור, נ., ברודסקי, ג', והייניק, י. (2015). שירותים בקהילה ובמוסד לזקנים עם דמנציה או עם הפרעות נפשיות שאינן דמנציה ולבני משפחתם. בתוך י. הייניק וצ. דוולצקי (עורכים), *פסיכוגריאטריה- פרקים נבחרים* (עמ' 475-510). גוינט ישראל אשל.

הראל, ד. (2020). להרגיש בצבע, לזכור בתנועה: טיפול באמצעות אומנויות באנשים זקנים החיים עם דמנציה. *גרונטולוגיה וגריאטריה, מז* (2), 41-55.

כהן, י.ב., אובטרובסקי-ברמן, א., ורוניצקי, ש. (2023). בני משפחה המטפלים בחולי דמנציה צעירים-חווית הטיפול, מאפיינים וצרכים בלתי מסופקים: מקרה בוחן של מועדון "עזר מציון" לחולי דמנציה צעירים. *גרונטולוגיה וגריאטריה, נ* (1-2), 39-60.

פרדס, א., וטולמץ, ר. (2020). איזון בין דאגה לעצמי ודאגה לאחר: השלכות לעבודה טיפולית עם בני משפחה לאנשים עם מחלת אלצהיימר. *גרונטולוגיה וגריאטריה, מז* (2), 123-142.

רגב, ע. ובר-טור, ל. (2015). התערבויות מקצועיות עם בני משפחה המטפלים בהורה או בבן זוג זקן, חולה ומוגבל. בתוך ד. פרילוצקי ומ. כהן (עורכות). *גרונטולוגיה מעשית- מבט רב מקצועי לעבודה עם אנשים זקנים* (עמ' 317-282). גוינט ישראל-אשל.

8. 15.5.2023 עוני בזקנה מקורות

אחדות, ל. (2018). עושר, עוני ואי שוויון בקרב האוכלוסייה המבוגרת בישראל ובמבט בינלאומי: מחקר מעקב 2005-2015. המוסד לביטוח לאומי.

ברג-ורמן, א., וברודסקי, ג' (2004). השפעת המצוקה הכלכלית של הזקנים על תנאי חייהם. מאיירס-גוינט-מכון ברוקדייל.

בר, א. (2021). ניתוח נתוני העוני בשנת 2020 לאור משבר נגיף הקורונה. הכנסת.

www.knesset.gov.il/mmm

בריק, י. (2005). הזקנים במעגל העוני. בתוך י. בריק (עורך), *זקנה בקו העוני* (עמ' 9-21). אשל והקיבוץ המאוחד.

סטסמן, י., גייקובס, ג', ענואר, י., המרמן-רוזנברג, ע. ושטסמן-לנדי, א. (2021). עוני (אובייקטיבי וסובייקטיבי) באזרחים ותיקים והשפעתו על הבריאות, התפקוד ותוחלת החיים. *גרונטולוגיה וגריאטריה, מ"ח* (3), 51-69.

Adena, M., & Myck, M. (2014). Poverty and transitions in health in later life. *Social Science & Medicine*, 116, 202-210.

Crimmins, E.M., Kim, J.K., & Seeman, T.E. (2009). Poverty and biological risk: The earlier "Aging" of the poor. *Journal of Gerontology: Medical Sciences*, 64A(2), 286-292. Doi:10.1093/gerona/gln010

9. 22.5.2023 הזדקנות של אנשים עם מוגבלות שכלית- מאפיינים וצרכים בלתי מסופקים

מקורות

בנד-וינטרשטיין, ט. (2022). מבוגרים עם משי"ה ויחסי אחאים במשפחות מזדקנות. בתוך מ. אל-יגון, ומ. מרגלית (עורכות) מוגבלות שכלית התפתחותית: תיאוריה, מחקר והשלכות יישומיות (עמ' 831-853). קרן שלם.

בן נוו, ש., נאון, ד., ברודסקי, ג'., ומנדלר, ד. (2008). הזדקנות של אנשים עם פיגור שכלי המקבלים שירותי דיור ואו תעסוקה ממשרד הרווחה: תמונת מצב וצרכים. מאיירס- גיוינט- מכון ברוקדייל.

זמיר, א. (2022). "זה בטח מפחיד לחיות ככה...איפה אבא ואמא", המפגש עם סופיות החיים במשפחה החרדית המזדקנת בהקשר לאדם עם משי"ה. בתוך מ. אל-יגון, ומ. מרגלית (עורכות) מוגבלות שכלית התפתחותית: תיאוריה, מחקר והשלכות יישומיות (עמ' 495-518). קרן שלם.

ליפשיץ-והב, ח., ושרייבר (דיבון), מ. (2015). הכנה לזקנה ואיכות חיים בקרב מבוגרים עם מוגבלות שכלית. בתוך: ד. פרילוצקי ומ. כהן (עורכות). גרונטולוגיה מעשית- מבט רב מקצועי לעבודה עם אנשים זקנים (עמ' 237-257). גיוינט ישראל-אשל.

נירי, ד. (2022). העולם המורכב של הזקנה- הזדקנות מוצלחת אל מול האתגרים. בתוך מ. אל-יגון, ומ. מרגלית (עורכות) מוגבלות שכלית התפתחותית: תיאוריה, מחקר והשלכות יישומיות (עמ' 775-800). קרן שלם.

פיין, מ. (2022). הורות תמידית: דחק, נטל טיפול ואמביוולנטיות של הורים מזדקנים המטפלים בילדם הבוקר עם משי"ה. בתוך מ. אל-יגון, ומ. מרגלית (עורכות) מוגבלות שכלית התפתחותית: תיאוריה, מחקר והשלכות יישומיות (עמ' 469-494). קרן שלם.

Band-Winterstein, T., & Avieli, H. (2017). The experience of parenting a child with disability in old age. *Journal of Nursing Scholarship*, 49(4), 421-428. Doi: 10.1111/jnu.12305

Doron, I., Duvdevani, I., & David, N. (2015). Older women with intellectual disability and meaning of aging. *Journal of Women & Aging*, 27(3), 216-236.

10. 29.5.2023 התעללות בזקנים והזנחתם בקהילה ובמוסד

מקורות

אלון, ש. (2020). התעללות בזקנים והזנחתם בימי קורונה בישראל. גרונטולוגיה, מ"ז(3-4), 107-87.

אלון, ש. (2016). פגיעה מינית בזקנה- סוד גלוי. גרונטולוגיה וגריאטריה, מג(3), 62-47.

אלון, ש. (2015). התעללות בזקנים והזנחתם: ממדים ודרכי התמודדות. בתוך ד. פרילוצקי ומ. כהן (עורכות). גרונטולוגיה מעשית- מבט רב מקצועי לעבודה עם אנשים זקנים (עמ' 446-494). גיוינט ישראל-אשל.

אלון, ש., שינדלר, מ., דורון, י. ויוז, פ. (2019). התעללות בזקנים והזנחתם במסגרות לטיפול ממושך. בתוך זקנים בסיכון- היבטים משפטיים, טיפוליים ואתיים (עמ' 201-226). גיוינט ישראל-אשל.

בנד-וינטרשטיין, ט., גולדבלט, ה., לב, ש., והראל, ד. (2022). פגיעות מיניות בנשים בגיל הזיקנה?! מבט הצטלבותי. גרונטולוגיה וגריאטריה, מט"ז(1-2), 116-97.

בן נתן, מ. לבנשטיין, א., ואיזיקוביץ, צ. (2009). גורמים פסיכו-חברתיים להתעמרות בקשישים במסגרות לטיפול ממושך בישראל. גרונטולוגיה, לו" (2-3), 107-81.

לבנשטיין, א., איזקוביץ, צ., בנד- ווינטרשטיין, ט., ואנוש ג. (2009). הסקר הארצי הראשון בתחום התעללות בזקנים והזנחתם כמסד נתונים וכמנוף לשינוי. *גרונטולוגיה, לו(3-2), 15-36*.

11. 5.6.2023 התערבות בתחום טיפול ומניעת התעללות בזקנים

מקורות

אלון, ש. (2011). זיהוי ואיתור התעללות והזנחה של זקנים. אשל

אלון, ש., וברג-ורמון, א. (2009). טיפול ומניעת התעללות בזקנים והזנחתם - המקום בו הידע והפרקטיקה נפגשים. *גרונטולוגיה, לו(2-3), 171-195*.

אלון, ש., שינדלר, מ., דורון, י. ויוז, פ. (2019). ניצול כלכלי-היבטים טיפוליים וחוקיים, בתוך זקנים בסיכון- היבטים משפטיים, טיפוליים ואתיים (עמ' 173-199). גוינט ישראל-אשל.

אלון, ש., שינדלר, מ., דורון, י. ויוז, פ. (2019). על הזנחה של זקנים, בתוך זקנים בסיכון- היבטים משפטיים, טיפוליים ואתיים (עמ' 113-143). גוינט ישראל-אשל.

חוק העונשין, פגיעה בחסרי ישע (תיקון מספר 26), התש"ן-1989

חוזר המנהל הכללי – משרד הבריאות, מספר 22/03 מיום 19.11.03, בנושא: נוהל טיפול בזקנים נפגעי התעמרות.

צפיר, ק. (2020). זקנים נפגעי עבירה בהליך הפלילי. *מעשי משפט, יא', 241-279*.

12. 12.6.2023 בדידות בזקנה (הרצאת אורחת -ד"ר ליאת רמתי נבון)

מקורות

פרנקל יוסף, מ., מייטליס, ר., ושרירא, ע. (2020). משתנים הקשורים לבדידות בקרב זקנים ישראלים במהלך מגפת הקורונה. *גרונטולוגיה וגריאטריה, מז' (3-4), 17-36*.

שיוביץ-עזרא, ש., וכהן, א. (2020). תחושות של בדידות בצל פנדמיית הקורונה: תפקידה של הרשת החברתית. *גרונטולוגיה וגריאטריה, מז' (3-4), 37-60*.

שיוביץ-עזרא, ש., ונחמיה ר. (2013). בדידות לאורך זמן ומתאמיה בקרב מבוגרים בישראל. בתוך ל. אחדות, וה. ליטוויץ (עורכים). *תמורות במחצית השנייה של החיים*. מרכז הידע לחקר הזדקנות האוכלוסייה בישראל.

Burris, M., Kihlstrom, L., Serrano Arce, K., Prendergast, K.,.....(2021). Food insecurity, loneliness and social support among older adults. *Journal of Hunger and Environmental Nutrition, 16(1)*. 29-44. DOI: 10.1080/19320248.2019.1595253

De Jong Gierveld, J., & Tesch-Romer, C. (2012). Loneliness in old age in Eastern and Estern European societies: Theoretical perspective. *European Journal of Aging, 9*, 285-295.

Khalila, R., & Vitman- Schorr, A. (2021). Social support and loneliness among frail older adults attending daycare centers: A multicultural study in Israel. *Archives of Gerontology and Geriatrics*. www.elsevier.com/locate/archger

Luo, Y., Hawkey, L.C., Waite, L.J., & Cacioppo, J.T. (2012). Lonliness. Health and mortality in old age: A national longitudinal study. *Social Science & Medicine, 74*, 907-914.

Segel-Karpas, D., Ayalon, L., & Lachman, M.E. (2016). Loneliness and depressive symptoms: the moderating role of the transition into retirement. *Aging & Mental Health, DOI: 10.1080/13607863.2016.1226770*

13. 19.6.2023 חוקי הגנה והפעלת התערבות סמכותית מקורות:

אלון, ש., שינדלר, מ., דורון, י. ויוז, פ. (2019). חוקי הגנה על זקנים. זקנים בסיכון- היבטים משפטיים, טיפוליים ואתיים (עמ' 77-15). גוינט ישראל- אשל.

אלון, ש., שינדלר, מ., דורון, י. ויוז, פ. (2019). אתיקה מקצועית, דילמות מקצועיות ואתיות בהפעלת התערבויות ובקבלת החלטות בתוך זקנים בסיכון- היבטים משפטיים, טיפוליים ואתיים (עמ' 112-101). גוינט ישראל- אשל.

בראל, מ., דורון, י., סטריאר, ר. (2019). הליך האפטרופסות לזקנים בראי תיאוריות התערבות בעבודה סוציאלית. גרונטולוגיה וגריאטריה, מו(4), 69-87.

פרידמן, ש., שינדלר, מ., ואילון, ל. (2020). אין פתרון קסם: אפטרופסות לאדם זקן- תפיסותיהם של עובדים סוציאליים. גרונטולוגיה וגריאטריה, מ"ז(1), 97-121.

שינדלר, מ. (2014). בדידותם של העו"ס לחוק הגנה על חוסים. גרונטולוגיה, מא(3), 95-114.

Dunn, M.C., Clare, I.CH., & Holland, A.J. (2008). To empower or to protect? Constructing the 'vulnerable adult' in English law and public policy. *Legal Studies* 28(2), 234-253.

Johns, R. (2007). Critical Commentary: Who Decides Now? Protecting and empowering vulnerable adults who lose the capacity to make decisions for themselves. *British Journal of Social Work*, 37(3), 557-564.

Stevens, E. (2013). Safeguarding vulnerable adults: exploring the challenges to best practice across multi-agency settings. *The Journal of Adult Protection*, 15(2), 85-95.

14. 26.6.2023 מפגש מסכם: עבודה סוציאלית עם אנשים זקנים

מקורות

הנטמן, ש. (2015). עבודה סוציאלית עם זקנים: סוגיות מרכזיות וקווים מנחים להתערבות סוציאלית עם זקנים. בתוך ד. פרילוצקי ומ. כהן (עורכות). גרונטולוגיה מעשית- מבט רב מקצועי לעבודה עם אנשים זקנים (עמ' 120-93). גוינט ישראל-אשל.

כהן, ב.צ. (2012). גישת הכוחות בעבודה סוציאלית. בתוך מ. חובב, א. לונטל, וי. קטן (עורכים). עבודה סוציאלית בישראל (עמ' 270-258). קו אדום, הקיבוץ המאוחד.

פרילוצקי, ד. (2015). מה אנשי מקצוע צריכים לדעת על זקנה והזדקנות. בתוך ד. פרילוצקי ומ. כהן (עורכות). גרונטולוגיה מעשית- מבט רב מקצועי לעבודה עם אנשים זקנים (עמ' 31-3). גוינט ישראל-אשל.

מטלות

נוהל הגשת עבודות

התלמיד רשאי להגיש עבודה במועד אחד בלבד. חריגה מן המועד תיתכן רק באישור הועדה לענייני תלמידים. הגשת עבודה באיחור וללא אישור הועדה תגרור הורדת 5 נקודות מציון העבודה, על כל שבוע איחור נוסף יורדו 10 נקודות מציון העבודה

מטלה ראשונה

- א. **בחר/י מאמר** או פרק מתוך רשימת הקריאה (במהלך השבוע הראשון לתחילת הסמסטר).
- ב. **הצגי** בכתב את המאמר באמצעות מצגת קצרה ובצורה ממוקדת ועל פי ראשי הפרקים הבאים:
- שקף ראשון שם המאמר ופירוט המקור על פי כללי הכתיבה המקצועית וכללי רישום מקורות

שם מגיש/ת המטלה

- שקף שני : נושא המאמר - הרעיון מרכזי בו עוסק המאמר (הצגה קצרה ותמציתית)
- שקף שלישי ואילך : נושאים ותוכן (ממוקד) של המאמר

נא לא לסכם את המאמר

במידה והמאמר מציג מחקר, הצג/י בקצרה את מטרת המחקר והממצאים העיקריים
- שקף (כמעט) אחרון **תרומת** המאמר להבנת הנושא הנבחר
- **שקף אחרון - מסר "לקחת"**

משקל הציון : 40% מועד : במהלך הסמסטר ועל פי רשימת הנושאים בסילבוס

את המצגת יש לשלוח אלי מספר ימים לפני השיעור

מטלה מסכמת

"בין המצוי לרצוי" - בחינה ביקורתית על הידע העיוני וההתמודדות המעשית הקיימת בתחום
בדידות בזקנה (סוגיה נבחרת).

- מבוא

- סקירת הספרות עדכנית מהשנים האחרונות ומכתבי עת מוכרים (הצגה קצרה וממוקדת)
שתכלול :

א. הצגת הבעיה, מאפייניה והיקפה

ב. תארי/את השלכות על :

✓ הזקנים,

✓ על בני משפחתם,

ג. מה נדרש מאנשי המקצוע וקובעי המדיניות?

חלק שני

א. תיאור **דרכי התערבות בארץ (המצב הקיים)** : האם יש חקיקה בתחום? האם יש ומהי מדיניות
משרדי הממשלה (בריאות רווחה)? האם יש תכניות התערבות בתחום? האם קיימים שירותים
בתחום (רשויות מקומיות/ארגונים / עמותות) ?

* מומלץ להסתייע באתרי מידע של המוסד לביטוח לאומי, משרד הרווחה, משרד הבריאות, מכון
מאירס- גיונט- מכון ברוקדייל, אתר אשל, אתר הכנסת וכו').

חלק שלישי - דיון וניתוח

- מהו המצב הרצוי? (בהתבסס על סקירת הספרות ודרכי התערבות קיימים)

- מידת הפער בין הרצוי למצוי

חלק רביעי - סיכום, מסקנות והמלצות

בסיכום יש להתבסס על חלקי העבודה הקודמים ולהוסיף תפיסות מקצועיות ואישיות.

היקף העבודה : 10 עמודים

מועד הגשה : 20.7.2023

משקל הציון : 60%

בהצלחה